

REFLEKTIONSVERKTYG FÖR LÄRARKOMPETENS

ITQ - Identifying Teacher Quality

ITQ-projektet har som mål att utveckla reflektionsverktyg för lärare som de kan använda för att reflektera över sin professionella yrkesroll och olika kompetenser.

ITQ-projektet är finansierat av Europakommissionen genom Sokratesprogrammet (Comenius 2.1).

Reflektionsverktygen är skrivna på engelska, men ett finns översatt till svenska.(Reflektionsduk, Dialogue Sheet).

Om ITQ

Projektet är ett 3-årigt projekt som startade i augusti 2006 och involverar 21 institutioner från 12 europeiska länder (se lista på deltagande institutioner).

Lärarkompetens är ett nyckelområde för att höja utbildningskvaliteten och elevers studieresultat. I många europeiska länder är emellertid lärares möjligheter att delta i arbetsprocesser som behandlar lärarkvalitet och kompetensutveckling begränsade. En risk är att lärare inte känner sig delaktiga i sin professionalitetsutveckling.

Verktygen hjälper lärare att reflektera över sin lärarkompetens. Därför innehåller verktygslådan en variation av reflektionsverktyg. Genom att använda olika metoder för reflektion stimuleras olika lärstilar.

Verktygslådan kan användas i lärarfortbildning, lärarutbildning och i olika skolutvecklingsprojekt. Arbetsgruppens projektplan har varit följande:

- Utveckling av reflektionsverktyg (år 1)
- Utprövning av verktygen i olika sammanhang (år 2)
- Forskningsutvärdering av utprövningarna (år 2)
- Anpassning av reflektionsverktygen (år 3)
- Planering och genomförande av en Comeniuskurs (år 3)
- Spridning av projektarbetet genom webbsida, workshops och olika publikationer (år 3)

Verktygslåda

Verktygslådan innehåller *fyra kategorier av reflektionsverktyg*.

1. Reflektionsverktyg som använder *externa källor* för att stimulera till reflektion (ex. officiella beskrivningar av lärarkompetenser som examensbeskrivningar och läroplaner; forskningspublikationer som handlar om effektiv undervisning).
2. Reflektionsverktyg som använder klassrumspraktiken för *observationer* (ex. genom inspelningar från klassrum).

3. Reflektionsvertyg som använder *utbyte av erfarenheter* (ex. reflektion och diskussion om "Min bästa lärare"; loggboksskrivande).
4. Reflektionsvertyg som använder *kreativa aktiviteter* (ex. rollspel, bilder, metaforer)

Det finns en verktygsöversikt som visar de olika verktygens karaktär och förutsättningarna för dess användning.

Varje verktyg finns också beskrivet i detalj och innehåller följande rubriker: *mål, målgrupp, sammanfattning, nödvändigt material, metod, variationer, bakgrund/teori, förutsättningar, styrkor och svagheter*

Sammanfattning av reflektionsverktygen

Reflektion över officiella dokument kring lärarkompetens (Reflection on Formal Documents on Teacher Quality)

Detta reflektionsvertyg innehåller sex steg:

- Steg A: Identifiering av personliga värderingar och subjektiva teorier
- Steg B: Kritisk läsning av en kortversion av olika nationella dokument
- Steg C: Omdefiniering värderingar och teorier
- Steg D: Självvärdering med hjälp av tre andra verktyg
- Steg E: Reflektion utifrån Korthagens reflektionscykel
- Steg Z: En visuell presentation

Reflektion genom observation – att möta olika behov (Reflection through observation – meeting divers needs)

Detta reflektionsvertyg utgår från en DVD-film som illustrerar två grupper av 5- och 6-åringar och deras lärare. Detta filmklipp en inblick i en lärares bemötande och strategier i relation till elevernas skilda behov.

Min bästa lärare (My most remarkable teacher)

Aktiviteten inleds med att deltagarna får skriva ett brev till den bästa lärare de haft. Dessa brev är utgångspunkten för diskussion i grupp/tvärgrupp.

Universella kriterier (Universal Standards)

Gruppdeltagarna får individuellt reflektera och sedan i grupp diskutera vilka kvaliteter som utmärker en god lärare samt reflektera över vilka strategier och konkreta handlingar som kan utveckla dessa kvaliteter.

Reflektion med hjälp av bilder (Reflection by Using Pictures)

Aktiviteten inleds med att varje deltagare väljer en bild som representerar lärarkompetens. Med utgångspunkt från bilderna diskuteras de olika valen.

Reflektion med hjälp av filmer (Reflection by Using Movies)

Med utgångspunkt från filmer som handlar om skolor, elever och lärare diskuteras stereotyper och gömda budskap i relation till hur lärare framställs.

Geografiska metaforer (Geographical Metaphors)

Deltagarna får rita geografiska kartor som ska symbolisera "The Land of Theacher Quality" med representationer som städer, berg, floder – ex. Källan för kunskapstörst. Detta verktyg är ett alternativ till skrivna reflektioner.

Framtidsscenarioer (Future Scenarios)

Genom detta verktyg får deltagarna analysera trender i samhälle och skola och dess konsekvenser för lärarrollen d.v.s. vilka kompetenser/kvaliteter en lärare behöver i framtiden. Olika framtidsscenarioer presenteras och diskuteras.

Konsekvensspelet (Game of Consequences)

Detta verktyg består av ett kortspel med två olika sorters kort: dilemmakort och konsekvenskort. Varje kort innehåller ett dilemma för gruppen att ta ställning till och reflektera över dess konsekvenser.

Dialogduk (Dialogue Sheet)

Verktyget består av en självinstruerande dialogduk med färdiga frågor och begrepp som fokuserar både innehåll och process i diskussioner om lärarkompetens/kvalitet.